

SZEGEDI HIRADO.

86-ik szám.

Szerdán, október 30-án 1861.

Harmadik évfolyam.

Megjelenik:

Hetenként kétszer, szerdán és szombaton reggel.

Szerkesztői iroda:

Széchenyi-tér, Pfann-ház, első emelet.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Vidékre postán és Szegeden házhozhordással: Egész évre 8 frt, — félévre 4 frt, — évnegyedre 2 frt osztr. ért.

Helyben elvitette a kiadó-hivatalból: Egész évre 6 frt, — félévre 3 frt, — évnegyedre 1 frt 60 kr. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ukr.

Hirdetések:

Az ötfasabos petitsor egyszeri hirdetésnél 7 ukr kétszerinél 6 ukr., többszörinél 5 ukr. Bélyegdíj minden egyes beigtatásért 30 ukr. A nyitltérben a háromhasabos petitsor igtatási díja 20 ukr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címezendők.

Az erdélyi országgyűlés s a kormányzék felirata.

Mint lapunk olvasói is tudják, a bécsi kormány a februári pátensnek minden módon érvényt akar szerezni.

A magyar hongyülés szétozlatott, mert nem azon alapon akart a kormányval alkuba lépni; a horvát országgyűlés még ugyan nem oszlatott fel, de a legközelebbi napokban eldöntetik a kir. leirat által, mely föltételek alatt folytathatja további tanácskozását.

Erdély mintegy készakarva utósónak hagyott, hogy a román és szász elem segítségével ellensúlyul szolgáljon a törvényes alapon álló s csak ily uton egyezkedni vágyó loyális alattvalókkal.

Pár nap mulva már itt volna az erdélyi hongyülés megnyitásának ideje is: de a bécsi kormány nem hitt ellenzékre talált; mert habár a szász és román ellenpárt főnökei mindent elkövettek is izgatás, bujtogatás által az országgyűlés törvénytelen kihirdetése népszerűsítésére, a kir. kormányzék nem rettet vissza a legvégső lépéstől sem, hogy a fejedelmet a törvények szentségével ellenkező rendeletei felfüggesztésére fülkérje.

E lépés megrettente a bécsi lapokat, mert ott az erdélyi kormányzékben is pusztá hivatalszolgákat képzeltek, s azt kelle tapasztalniok, hogy a szász és román tanácsosok is oszjták az alkotmányos érzelmű honfiak nézetét egyetlen egy szász tanácsoson kívül, kinek neve Schmidt Konrád.

Ezen tanácsos, ki 48-ban Erdély unióját elismerte, de azért Bach rendszerének leghűbűbb meghonosítója lett, jelenleg az oct. diplomában látja Erdély boldogságát, s kész volt megtagadni az 1848-ki és 1791-ki törvények érvényességét, csak-hogy a kormány jelen országgyűlést hirdető eljárását érvényesnek mutathassa be, s mindezt az oct. 3-án tartott kormányzékai ülésben nyilvánítá azon alkalommal, midőn az országgyűlést egybehívó leirat felolvastatván, annak kihirdetése ellen nyilatkozott a nagy többség, s elhatározta, hogy a Felső egy feliratban e törvényellenes intézkedés felfüggesztésére megkéresek.

E fölterjesztésre a napokban fog válasz érkezni, mely eldöntendi, vajjon az alkotmány szolgál-e alapul a jelen szomorú helyzet megszüntetésére, vagy új kísérlet lépend életbe, hogy a lefolyt sanyaru évek újra ismételtessenek. Lényegében közöljük e történeti nevezetességű feliratot is lapunk olvasóival, mint itt következik:

„Sept. 19-én 3024. udvari korlátnoksági szám alatt kelt legkegyelmesebb kir. leiratával méltóztott cs. k. Apostoli Felsőged elrendelni: „hogy Erdélyben f. é. nov. 4-ikére, Gyula-Fehérvár sz. kir. városba, országgyűlés hívassék egybe.“

„Bármily örvendetes szokott volt lenni Erdélyben az országgyűlés összehívása, jelenben ez csak komoly aggodalmakat szül; mit mi Felsőged iránti rendíthetetlen hűségünk- s ugy benső meggyőződésünk-, mint hivatalos eskünkől kifolyó kötelességünk, hazai törvényekhez ragaszkodásunk, — s végre, mint legfelsőbb hazai kormányzó hatóság, felelős állásunknál fogva a jelen, nagyfontosságú, válságos pillanatban, gyermeki bizodalommal s alattvalói hódolattal Felsőged előtt kijelenteni mulhallan kötelességünknek ismerünk.“

Ezután fölemlítvén a törvényes okokat, melyeknél fogva a kormányzék csak alkotmányos országgyűlési egybehívást várt, így folytatja:

„Mély fájdalommal értesültünk ezeknél fogva, hogy ámbár cs. kir. Felsőged a febr. 26-án az akkori id. erdélyi udv. korlátnokság elnökéhez intézett legf. kéziratában foglalt rendeletek keresztülvitelét, az előbb elrendelt uton nem kívánta Erdélynek a bir. tanácsba leendő részvéte- és képviselőre vonatkozólag, s mi eszerint remélhettük, hogy april 12-én 15. sz. alatt alázatosan fölterjesztett feliratunkban kifejtett nézeteink méltányoltatni fognak — az országgyűlést illető legf. elhatározatban, valamint a fejevári értekezlet véleménye, ugy

a mi főnebb említett legalázatosabb feliratunk is mellőztetett, és az sem a 48 előtt fenállott 1791. XI. t. cikkre, sem az 1861. márt. 24-én kelt legm. elhatározásra fektetve nincs, s ennél fogva az oct. 20-ki diplomában kijelentett azon biztosításával Felsőgednek, hogy ezután csak alkotmányosan kormányozand — azaz a törvényhozás — változtatás — és törvény megszüntetés jogát csakis a törvényesen egybegyűlt országgyűléssel fogja gyakorolni, merőben ellenkezik; mert eltérve azon biztosítástól a főnebb említett legmagasb kir. leirat, melyet Felsőged az országgyűlést egybehívólag bár legmagasb sajátkezű aláírásával ellátott, de a törvényes hitelességre megkivántató királyi pecsét nélkül, csakis az erdélyi kir. kancellária kiadóhivatal pecsétjével bocsájtott ki, nem a törvények, hanem az uralkodói teljhatalom kifolyása ősi alkotmányunk és törvényeink ellenében, s innen van az, hogy míg máskor az országgyűlést a törvények értelmében egybehívók, leiratok által azon rendek és országos méltóságok is egybehívtak, kik a törvényes országgyűlést alkották és a tárgyalásokra nézve az 1791. XI. t. cikkelyek jelöltettek ki szabványul: most mindez nemesak mellőztetett, hanem a legf. kir. leiratban még Felsőgednek trónralépte s az azzal kapcsolatban álló törvényes teendők sem említetnek, s ezek szerint, midőn az eddig alkotmányos uton el nem törölt, sem nem változtatott 48-ki I. t. c. tekintetbe nem vétetett, mi több a 48 előtt fenállott 1791. XI. t. cikke sem érintetett; az így, törvényellenesen egybehívott országgyűlés alig különböznék azon országgyűlésektől, melyek az örökös tartományokban oetroyált alapon leginkább azért hívtak egybe, hogy a bir. tanácsba követeket választassanak.“

Itt újra törvények idézésével bemutatja Erdély viszonyát a fejedelemhez s Magyarországhoz, a 48-ki törvényekről következőleg nyilatkozik:

„Valamint azonban mi az 1848. I. t. cikket még el nem törölt s meg nem változtatott teljes érvényű törvénynek tekintjük, ugy azt tartjuk, hogy az oly államszerződés, amely a magyar szent korona jogait illetőleg, amelyhez régebben Erdély is tartozott, jött létre Magyarország és Erdély törvényesen egybehívott országgyűlései által s Magyarország törvényesen megkoronázott királya, ki mint ilyen, Erdélynek is fejedelme volt, kétszeresen szentesített, s amelyet újból csak a szerződő felek s Magyarország koronázott királya közös egyetértése bonthat fel, vagy módosíthat; miután ugyanis az 1847⁸-ban tartott törvényes országgyűlés a legfelsőbb királyi szentesítést nyert VII. t. c. kitézte azon föltételeket, amelyek szerint Erdély törvényhozása a magyarországgal egyesítendő vala, az 1848 ki május 29-ikre törvényesen összehívott s törvényesen megtartott erdélyi országgyűlés az ő Felsőgedtől előadott királyi propositiók következtében azokat nem csak elfogadta, de azokról részéről is t. cikket hozott, melyet ő Felsőged a fejedelem mint I. t. cikket szentesített, annak életbeléptetését egyszersmind megrendelte, az említett országgyűlés, mint Erdélyben utósó, ennek következtében bezaratott, s azon év jul. 11-ről Innsbrückban kelt legkegyelmesebb leiratával ez okból elhatározni kegyeskedett, hogy ezután a törvényhozás az egyedül illetékes magyar országgyűlésen gyakoroltassék, ami az erdélyi regaliták és követek megjelenése által a Pestre törvényesen összehívott országgyűlés alsó- és felsőházában, az 1847⁸. I. erdélyi t. c. alapján, a közös országgyűlésen jogosan és törvényesen valóban meg is történt.“

Végül a kir. leiratban említett választási alap veszélyességét kimutatván a kormánytanács, feliratát következőleg fejezi be:

„Ezeknél fogva bátran állíthatjuk, hogy midőn egy épen ily módon létrejövendő országgyűlés elébe van a román nemzetnek a bevett nemzetek közé betörvényekkézése van kitűzve, ennek következtése nem lenne bizonyára egyéb, mint a megoldatni ohajtott nemzetiségi kérdésnek compromittálása, mi maguknak a román testvéreknek sem áll-

hatna érdekében, minthogy: ha az országgyűlés netán megalakulhatna, és ottan netán végzések hozatalára juthatna a dolog: a hozandó határozatok érvényesek és törvényesek teljességgel nem lehetnének. — Egyébiránt is mi ugy vagyunk meggyőződve, hogy Erdélyben többé azon régiebb törvények, melyek a románokat és a görög-nem-egyesült vallást csak megtűrtéknek tüntették ki, s azokat bánthatnák, már többé nem léteznek; mert hiszen azok az 1848. évi I. t. c. által már eltörölteknek vannak nyilvánítva, és ugy hiszszük, hogy ezen t. cikknél fogva, mely a haza minden lakosaira nézve a jogegyenlőséget nemzet-, nyelv- és valláskülönbség nélkül örök és változhatlan elvül kimondotta: a román nemzetiség, valamint a görög-nem-egyesült vallás is többé nem a csak megtűrték, hanem a bevett nemzetek és vallások közé tartoznak, — és valamint a megyék végzéseiben is élénken nyilatkozott azon közohajtás, hogy a nemzetiségi jogos és méltányos igények megoldassanak és kielégíttessenek: ugy mi is annak teljesülését buzgón ohajtjuk; de ezt csak a törvényeken alapuló alkotmányos uton s csakis annak tekintetbe vételével: hogy a magyar szent korona birtokterületén nem csupán Erdélyben léteznek románok, s hogy ezeken kívül több egyenjogosult nemzetiségek is vannak; és csak ugy látjuk törvényesen és biztosan eszközölhetőnek, hogy egyuttal az eddig jogosulva volt nemzetekkel is a testvéri egyetértés, a megnyugtató s egy célra: a trón és haza javára törekvő kapcsolat megállapíthatassék, — ezt azonban — őszintén kijelentjük — az elintézett uton és módon, mely a nemzetiségek békés egyetértése helyett épen azoknak egymással villongását, s testvéri közlekedése helyett épen azoknak egymástóli ellenséges eltávolodását fogná eredményezni, elérhetőnek nem tartjuk; sőt a fenforgó körülmények közt, a hazában uralkodó ingerült hangulatnál fogva, ha a felhozott törvényes szempontok akadályul nem szolgálának is, azon alázatos nézetben bátorokunk lenni: hogy a jelen idő Erdélyben az országgyűlés megtartására egyáltalában nem is volna alkalmas.

„Mindezekhez képest, alázatosan hivatkozva f. é. Szent-Iván hó 1-jéről 1747. 1861. sz. alatt az országgyűlés tárgyában tett alázatos fölterjesztésünkre is, cs. k. ap. Felsőgednek alattvalói mély hódolattal s fiui bizodalommal esedeztünk: méltóztassék az Erdélyben egybehívandó országgyűlés iránt célba vett intézkedéseket legkegyelmesebben megszüntetni.“

Magyarország Hercegprimása-, Esztergárvármegye örökös főispánjának, a magyar kir. udv. kancellárhoz intézett tanácsa az ujoncozás tárgyában.

Nagyméltóságú Gróf Fő-Kancellár Ur!

Excellentiádnak f. évi oct. 18-ról 15014. sz. alatt kelt nagybecsű hivatalos felszólítására: miszerint nyilatkoznám aziránt: vajjon minő kilátás volna örökös főispáni kormányom alá törvényesen tartozó Esztergármegyében az ujoncozásnak a megyei tisztikar által leendő végrehajtására nézve, és azon esetre, ha a megye az e részbeni segédkezést megtagadná, mennyire fognám én, mint főispán, az ujoncok kiállítását tetteleg elősegíteni, s különösen minő lépéseket szándékozom az érintett cél elérésére mind tervezni, mind pedig foganatba venni; kötelezve érzem magamat Felsőged Urunk Királyunk, nemkülönben szeretett hazánk iránti tántoríthatatlan hűség- és ragaszkodástól vezéreltetve őszintén és lelkiismeretesen azt kimondani, mit e vészes körülmények közt érett megfontolás után nemcsak mint honpolgár és hű alattvaló, hanem mint az ország főpapja, ki mindenkor kész tetteiről és tanácsáról az igaz és örök bíró ítélőszéke előtt számot adni, jónak, igaznak és célszerűnek tartok.

Előrebocsátva azt, mikép megyém tisztikara azon törvényes viszonyul fogva, mely közte és a

Mely közönsége közt századok óta fenáll, s mely ő Felsége által m. é. oct. 20-ki kegyes okiratában 11 évi megszakadás után visszaállított, mint e közönség törvényes kifolyása, mindazt pontosan teljesíteni, mit ezen közönség határozand, és így az ujoncállításra nézve is a közgyűlés rendelkezése szolgáland neki törvényes zsinórmértékül.

Másrészt megjegyezve, hogy bár nehéz a közgyűlés intézkedéseit előre szabatosan meghatározni; ha mégis tekintem a közhangulatot, mely jelen vizsás helyzetünk sajnos kifolyása; ha tekintem az alkotmányos élet napról napra látható veszélyeztetéséből eredő elkeseredést: egy percig sem habozom kimondani, mikép megység közönsége, mely eddig mindig iparkodott a köztgyet kockázató összeállítások kerülni, nemcsak hogy meg nem hagyandja tisztviselőinek az ujoncállítási segédkeztést, sőt hihetőleg attól egyenest el fogja tiltani.

Helyzetünk rendkívüli — nem hasonló az az 1823-kihoz, midőn az egyszer előfordult esetre nézve a nemzeti jog védelméül egy ünnepléses órást elégségesnek vélhettek a megyék; mert most, midőn nem kivételes eset forog kérdésben, hanem az ujonc és adó megajánlásra fennálló számtalan törvényes és fejedelmi eskü által biztosított nemzeti jog nemcsak kétségbe vonatik, hanem egyenest megtagadtatik: nem hiszem, hogy az adóbehajtás és ujoncállítási törvényküli megajánlása által az ország, és így megység is, alkotmányossága főbiztosítékairól önként lemondva, a jogtagadás igazságos voltát igazolni fogná és akarná.

És mindez nem dac, nem elszakadási vágy, kegyelmes uram; mert valamint kezeskedhetem nemzetemnek a Fejedelem iránti hűségéről, ragaszkodásáról: ugy kezeskedhetem arról is, miszerint azon szövetségi kapcsot, melylyel a király személyében összpontosítva, önkormányzata fentartása mellett az örökös tartományokhoz jó és balsorsban testvérileg fűzve volt, szétépni nem akarja. Nem dac, amint mondtam, és elszakadási vágy, hanem jogérzet, és ennek természetes kifolyása a jogvédelem.

Én, ki mindenkor kész voltam és vagyok Fejedelmem iránti hűségéből és hazám iránti hő ragaszkodásból nemcsak segédkeztet nyújtani, hanem áldozatokat is hozni, a kiengesztelődés szent műve eszközölhetésére; én, ki nem akarnék királyom és hazámfiat szívében keserű emléket hátrahagyni, és agg koromban éltem legszebb napjának tartanám azt, melyen a Fejedelem és nemzet közti bizalom diadalát ülné: kénytelen vagyok Excellentiának kinyilatkoztatni, hogy a fenforgó kérdésekbeni segédkeztésre, törvény küli módot nem tudok, mert valamint tisztetemhez tartozik a közgyűlésekben nemcsak elnökösködni, de a tanácskozásokat vezetni is, ugy azokat erőszakolni sem jogomban, sem tehetségemben nem áll.

Ha a magas miniszterium most, midőn az adónak e folyó évben erőszakos behajtása jajveszékelt idézett elő az országban, midőn a megyék szenvedő tanui és áldozatai voltak az erőszaknak, és az adószedők alkotmányunk elleni igazgatásainak; midőn az alkotmányos egyezkedési ut — az országgyűlés feloszlátásán reményvesztetten keserg a nemzet — midőn a közigazgatás a megyék feloszlátásával zsiabasztatik; ha, mondom, most jónak látja is a magas miniszterium az adó és ujonc követeletét, én nem hiszem, hogy e követelet édes gyümölcsöt fogna teremni.

Nem hiszem, hogy az ujonc, ki szülői zsaroltatásának zokogó szemtanuja volt, elegendő biztosítékot nyújtson a Fejedelmek; nem hiszem, hogy a feloszlátott és törvényellenesen netalán szervezendő megyék mütételeikben, és így az adó- és ujonc-kiállításban a közönség összhangzó akaratát képviselnék; és nem hiszem, hogy egy ország és becsületese népek érzelmeivel, reményeivel, jogaival játszani hosszú időre tanácsos lenne.

Azért tanácsom, mely tölem, mint az ország primásától és közvetítő főpásztorától, e két nagy horderejű kérdés tárgyalásakor nem kéretett, most, midőn a végrehajtásról van szó, következőkben összpontosul:

Ő Felsége legkegyelmesebb Királyunk visszatartása minden nemzetellenes és törvényeinkkel ellentétben levő hefolyást, kegyeskednék magát az országgal közvetlen érintkezésbe tenni, szóljon egy őszinte szót az ország szívében megjelenve a nemzethez: miszerint veszélyeztetett alkotmánya iránti aggályait megszüntetve, mielőbb az országgyűlés összejöhessen.

A megyék feloszlátásával keletkezett vizsás helyzet már azért is megszüntessék: miszerint az annyira várt és főnemlített országgyűlésre törvényes választások történhessenek.

Az adó és ujoncállítási kérdés halasztassék a legrövidebb határnapra összehívandó országgyűlésre, végül az adó erőszakos végrehajtásának vége vetessék. Így bátran merem elvállalni a szavatosságot: miszerint az ország, mely jogait elismerve látandja, minden bonyolodalmak kiegyenlítésével, ugy mint mindig, mert megtagadásnak példája nincs a fejedelem iránti hűségében, és az állam fentartása tekintetéből, mind annak megajánlására kész leend, mit tőle ő Felsége törvényesen követelend.

Mellőzhetlen kötelességem ill ismerem, mind ezeket nagyméltóságodnak előterjeszteni, nehogy egykor hallgatással vádoltassam, nehogy közönyösen látszassam venni a dynastia és állam veszélyeztetését, melyekért a legnagyobb áldozatok hozatalára mindenkor kész voltam, vagyok is, késznek nyilatkozva magamat ezuttal arra is, hogy az ország zászlósai, főispánjai- és tekintélyeivel ő Felsége színe elé járulva, ebbeli előterjesztésemnek előszavakat adjak.

Szives indulatába ajánlott egész tisztelettel vagyok Nagyméltóságodnak Esztergamban october hó 24-én 1861.

kész szolgálja
Scitovszky János m. k.

Deák Ferenc levele a „Pesti Napló“ szerkesztőjéhez.

Pusztasz. Lászlón, 1861. oct. 19-én.

Kedves barátom!

Örömmel olvastam azon sorokat, melyeket b. Eötvös felszólalása folytán az „Anyák heti lapja“ról a „Pesti Napló“ban irtatok.

Nézetem szerint is hézagot tölt be ezen lap irodalmunkban, s mind irányára, mind tartalmára nézve valóban közhasznu, s meleg részvétre érdemes.

Egy év óta irodalmunkban is előtérbe lépett a politika. És ezt nem csodálom. De fölötte sajnálnám, ha más fontos és közérdektű vállalatokat a térről leszorítana.

Sok szellemi szüksége van a nemzetnek, mit a kizárólag politikai tartalmu irodalom nem képes kielégíteni. Sőt a politikai képzettség is csak ugy alapos, ha tudományos műveltségben gyökerezik. Mindaz, mi a tudományos műveltséget előmozdítja, annyira fontos a nemzetre nézve, hogy az ezek iránti részvétele csak fonák egyoldalúságnak lehet eredménye, s kétségtelenül vétek a haza ellen.

A legsúlyosabb körülmények között sem kételkedtem honunk szebb jövődjén. De hogy reményeink egykor valósuljanak, nem elég akarni. Tanulnunk kell, s művelnünk a tudományok minden szakát, művelnünk a népek minden osztályát; mert korunkban csak azon nemzetnek van biztos politikai jövődje, mely komolyan törekszik az általános műveltség színvonalára emelkedni s azon előre haladni.

Nagy hiány, ha oly folyóiratok, minő a „Budapesti Szemle“, a „Figyelő“ a honfiaknál, s az „Anyák heti lapja“ a honleányoknál elegendő részvétre nem találunk. Azt kellene hinnünk, hogy nálunk csak a politika zaját és külfényét szeretik, de a fáradsággal járó komoly tanulmányok nem épen kedvesek.

Szent érzelem a honszeretet, s magasztos azon lelkesedés, melylyel a honfi kész vérét ontani a hazáért. De nemcsak vérral, s nem mindenkor vérral szolgálhatunk a hazának.

Aki hazáját nemcsak a lelkesedésnek fellobbanó hevében, hanem mindig igazán szereti, törekedni fog minden uton, minden alkalommal, használni a hazának. Nem ijed vissza a nehézségektől; nem attól, hogy csak parányi azon áldozat, melyet ő hozni képes; nem attól, hogy törekvéseinek sikere nem rögtöni, sőt talán ki sem számítható. Tesz amit tehet, s hogy utóbb még többet tehesen, igyekszik saját képességét is, másokét is magasabbra emelni. Ezt pedig leginkább tanulás és tanítás által lehet elérni. Minden pere tehát, melyet tanulásra; minden fillér, mit a tudományoknak, s azok közlönyeinek pártolására fordítunk, egyszerűsmind a haza oltárára tett áldozat.

Nem árt barátom, sőt valóban szükséges, hogy a sajtó utján felszólalások időnkint e tárgyban, s figyelmeztessék a közönséget, miszerint a politika mellett más is megfér, más is szükséges. Ismételt felszólalásoknak lesz végre sikere; mert annyi belátás, annyi jóakarat van a magyarban, hogy a jószándéku igaz szó előtt sem esztét, sem keblét el nem zárja.

Isten veled!

igaz barátod
Deák Ferenc.

Helybeli ujdonságok.

— A szegedi alreál- s összes elemi iskolákban a jövő tanévre october 30, 31 és novemb. 1, 2, 3-ik napjain lesz a beiratás; a tanítás pedig 4-kén a köznapi iskolákban és 10-én a vasárnapiakban fog megkezdetni. Szegeden, 1861. october 29-én.

Az alreál- s elemi iskolák igazgatósága.

— (Nőegyleti választmányi ülés.) A mult vasárnap megtartott nőegyleti választmányi ülés egyike volt az eddig tartott legérdekesebbeknek részint eddigi működésének szép eredménye, részint a jövő tevékenységre hozott célszerű határozatai miatt. Elnöknő t. Bérczy Borbála urhölgy a jegyzőkönyv felolvasása után a helybeli temetkezési egyletnek írásos köszönetet szavazni indítványozott a megalapítandó rókusai ovodára ajánlott 80 frtyui összegért, mely indítvány közhelyes-

léssel fogadtatván, végrehajtásával az egylet titkára bizott meg. Ezután Babarey József egyleti ügyvéd a takarékpénztári könyvecskéből a már hirlap utján is közölt bevételi összegekről számolt be; ez alaptőke eddigelő 471 frt 40 kr, e célhoz járul a már két év óta jövedelmező 300 frt takarékpénztári adomány is. Elnöknő e szép adakozási összeget legnagyobb részt a nemeskeblű műkedvelőknek köszönvén, hogy az egylet halála irántok örökítve legyen, neveiket a jegyzőkönyvbé igatni indítványozá, mi határozatilag el is fogadtatott. Elfogadtatott továbbá azon indítvány is, hogy az ovók ezentul hirlap utján is adjanak számot bevételeik- és kiadásaiokról, hogy így a nyilvánosság is tanuja legyen az egylet minden intézkedésének. Határozatba ment szinte, hogy ezentul minden adakozás az összes ovodákra hirlap utján közöltetnt fog. Végül a magyarhoni ovodák elhunyt első alapítója, Brunswik Teréz grófnő kegyeletes emléke jegyzőkönyvileg örökítettnt határozatott.

— (Az ujszegedi tanoda megalakult.)

Hétfőn délután ment végbe az ujszegedi tanoda ügyében a végleges tanácskozás a városi tanács-teremben. Elnök ft. Kreminger Antal prépost ő nagysága a közelgő tanév tekintetéből a teendők iránt véleményeik nyilvánítására szólítá fel a jelen volt ügybarátokat. Legelőször is Szabó Mihály ur számot adván a „Szegedi Híradó“ hasábjain közölt adakozásokról, kimutatá, hogy az összes kegyadomány 404 frt 10 kr, mely összeg a takarékpénztári könyvecskéből is kitént. Ezután Kovács István építész ur, mint ez új tanoda eszméje egyik legbuzgóbb pártolója, az ujszegediekkel tartott értekezés eredményeül előadá, hogy a község késznek nyilatkozik a tanodai helyiséget és felszereléseket saját költségén födözni; jövőre pedig minden házaspár- és gyermekért egy-egy forintot fizetni a tanoda szükségletei födözésére. Ez írásos nyilatkozatát hiveinek elnök ő nagysága örvendetes tudomással fogadván, a tanügy jelenvolt pártolóival elhatározta, hogy az első évben az e célra gyűjtött összegből a tanító fizetése fog havonként födözteni. Ezután ft. Tóth János elemi tanoda-igazgató ur a jelentkezett tanítókat fölemlítvén, közölték Ferencsik Jánost ajánlá legképesebbnek az új tanoda rendezése- és sikeres vezetésére; ki is közösen tanítóul megválasztatott. A díjazásra nézve pedig, a mennyiben a jelen pénzüsszegekből ezt tenni lehetséges vala, 360 frt évi illeték határozatott meg, mely összegből a havonkénti járulékot mindenkor a hó végén veendi át a pénztár kezelésére felkért Szabó Mihály szerkesztő urtól. Az oktatás kezdete jövő hó 4-kére határozatott meg. Legyen áldás a nemeskeblű adakozók filléreire, s kísérje jó siker a szerény kezdeményezést!

— Biernaczki Nikodém városunkba érkezett. Aradon rendezett hangversenyéről sok dicséretet olvastunk, s hisszük, hogy városunk zenekedvelő közönsége is sok élvezettel fogja a lengyel hegedűművészt hallani. Műkedvelőink közül többen szivesek voltak a csütörtökön rendezendő hangversenyben Smolka ajánlottja iránti figyelemből közreműködésüket felajánlani. A hangverseny műsorozata következő leend: 1. Ábránd egy szláv dalra Dávid Fr.-től. 2. Lengyel nemzeti dalok, a hangversenyzőtől. 3. Búcsu Varsótól Hauser Mihálytól. 4. Bölcsődal (Mazurka), a hangversenyzőtől. 5. Polonaise de Concert a Wieniawszkitől.

— Mult szombat estve tartá Dekner Sarolta magyar hegedűművésznő a helybeli színházban nyilvános hangversenyét. A csekély számú közönség sok élvezettel hallgatta végig a jeles művésznő szerény, de művészi magasztossággal előadott zenedarabjait, melyek közt a már multkor dicsérettel említett román és szerb dalok előadásán kívül, ez alkalommal főleg az „Elegie“ és „Ronde de Lutins“ című zenedarabokban sokszoros tetszését érdemlé ki a hallgatóságnak. Sajnáljuk, hogy városunk zenekedvelő közönsége figyelmét kikerülte e nem mindennapi művel!

— (Szántásverseny H.-M.-Vásárhelyen.) A novemb. 4-én délutáni 1 órakor tartandó szántásverseny H.-M.-Vásárhelyen ezennel tisztelettel figyelmébe hozzuk a gazdaközönségnek, melyen 30, 20, 10 és 5 frt pályadíjakkal fognak a fokozatosan legjobb szántók megjutalmaztatni. A versenyezni szándékozók nov. 3-ig H.-M.-Vásárhelyen Kovács Károly polgárnagy urnál sziveskedjenek jelentkezni, akinél az eljárás föltételek is megtekinthetők.

— (Tatárfutás.) Mult vasárnap reggel azt gondolta volna az ember, hogy egy finác versenyt fut egy parasztemberrel, oly gyorsan vágattak egymásután. Csak később tudtuk meg, hogy a finácnak egy kis dohányszag ütötte meg orrát, azért vette üzőbe a finácolatlan dohányu embert. Azonban a vasárnapi közönség mindannyi akadály volt utjában a versenyzőnek, mig az üldözött tova illant.

— (Háziumi gondok.) Nem tudjuk, ország- szerzte ugy van-e, mint nálunk, de elég embertelenség az adózaklatóktól, hogy a háziurakat teszik felelősekké minden eddigi lakosaikért, bárhol legyenek azok, ha adótartozásaik vannak. E kényelmes eljárás a finác urak részéről annyiban nincs rendén, amennyiben kötelességök az illető adóhátralékost fölkeresni, nem pedig a szólani sem

tudó executiós katonát a háziurakhoz beállítani, kik aztán hajhászszák fel az egész várost egykori lakosaik miatt, ha maguk nem akarják azokért is az adót kifizetni.

— (Még csak ez hiányzott!) Mult vasárnap éjfél tájban az éjjeli katona-örjárat betért a rókusi „öt pacsirta“ korezmába, hol a mulatókhoz csatlakozott, s fegyvereit félretéve táncba fogott. Ez sincs rendén az örjáróktól, de a tánc-közben történt verekedés még kevésbé volt rendén. A zajra megjelent a rókusvárosi biztos, s a dolgonak véget vetendő, a katonákkal versengő mesterlegényeket távozásra inté: de erre az örvitézek neki estek s tetemes sérülésekkel menekülhetett meg az éjjeli biztonság (?) embereitől!

Hazai tudósítások.

— A „S—ny“ szerint oct. 27-én d. e. nyújtá be ő Felségének a m. kir. udv. kancellár a nagyméltóságú m. k. helytartótanács legalázatosabb fölterjesztését. Ő Felsége a helytartótanács indokait kegyelmesen méltányolni méltóztatott; de nem tartja

a jelen pillanatot alkalmasnak arra, hogy Budára leutazzék. Továbbá: minthogy a legújabbban tartott megyei gyűlések legtúlzottabb (exaltirteste) határozatokat hoztak, császári parancs következtében kancelláriai körirat menesztett el, mely minden nyilvános gyülekezést az egész országban betilt.

— Biztos forrásból írja a „P. N.“, hogy gróf Forgách kancellár egy magasállású magyar méltóságviselőnek kijelentette, miszerint „ő neki megvannak már illető egyénéi, kiket a megyékben administratorokul alkalmazni fog, azon főispánok helyett, kik kancellári rendeleit végre nem hajtánák; ő egyébiránt alkotmányosan fog kormányozni, mig nem februárban országgyűlés leend, s melyre ő Felsége személyesen lejövén, a kibékülést valószínűsíti.“

— Miként a hercegrímás, úgy a többi főispánok is siettek az ujoncozás ügyében válaszolni. Már legnagyobb részben Bécsben vannak a feleletek s mind tagadólag válaszolnak az ujoncozásban részvét iránt.

— A jelenleg Magyarországon levő hadsereg, mint a lapok írják, 150,000 főre rug. Pesten 30,000 katona volna.

— (Székely-kivándorlás.) Mint a „Korunk“-nak írják Csíkszékéből, minden faluban vadászok és zsoldárok irtalom nélkül pusztítják a népséget adója miatt, s a lakosok már annyira elkeseredettek, hogy eddig több mint 2500 egyén Moldvába vándorolt házi tűzhelyétől, napi élelme megszerzésére.

— Szebenben az apácák klostromában tűz ütött ki. Minthogy a gyújtás gyanuja két apácára esett, hatósági vizsgálat tartatott, rendőr állított fel a kolostorban, s a két apaca kémet alatt áll.

— A dohánymonopolium jövedelme az utóbbi 6 hónap alatt 3 millió frttal csökkent, a dohány szabad árulása következtében.

— A tiszai vaspályát össze akarják kötni a galiciaival. E célból két vasutvonal van tervben: az egyik Sárosmege területén át, Bumfalvánál a már kész vasuttal csatlakozik s Eperjesen át a Poprádvölgybe vezet; a másik közvetlenül Kassáról a Hernádvölgybe megy, hol mindkét vonal egymással s Tarnovnál a galiciai vaspályával egyesül. Az illető igazgatóságok most dolgoznak a részletes terveken.

TÁRCA.

Egy magyar hölgy.

Történeti beszély
Varga Ferencről.

(Folyt.)

II.

Mindenekelőtt az alföld fővárosába, az iszapos Tisza porondos partján terülő Szegedre vezettem a nyájas olvasót, nemcsak egyedül azért, mert lelkem minduntalan édes szülővárosom szép ölébe vágyik visszaröpülni, hanem azért is, mivel jelen történetünk eseményei nagyobb részének színterétül szolgál.

A csöndes alkony szürke homályában lenyugvó nap biborszínnel festé be a láthatárt, s ragyogó sugarait rezegve önté el a vén Tisza zavaros hullámain, melyek játszi enyélgéssel úzik egymást a sűrű fűzessel szegélyezett ős mederben.

Szeged, vagy mint történetünk korában nevezték — Mező-Szeged, mint egy gyászoló özvegy, búsan ül a széles folyam partján, s szomorúan tekint a sebesen tova iramló habokra, mintha arra akarná őket kérni, hogy vigyék el az ő fájalmát is magukkal, messze, kelet felé....

A terjedelmes telkekkel bíró házikók szétszórt csoportjait széles, szabálytalan utcák kigyózták keresztül, itt-ott megszakasztva egyes térek vagy közegek által, melyek nemcsak idomtalanosság, de szenny tekintetében is magukon hordták az annyira ismert török jelleget. Nem volt itt semmi tekintet a műizlésre, nem az építészet szabályaira; házákat mindenki úgy építtette, amint neki tetszett, vagy pedig amint a föld fekvése s a több helyt elszórt mocsárok engedék; miért is az egész inkább egy zagyva tömeghez, mintsem valami nagyobb város-hoz hasonlított.

Azonban nagyon csalódnék az, ki e nem igen kecsesítő rajzot, tekintet nélkül a város minden részére kiterjesztené; voltak ugyanis ebben egyes helyek, melyek habár nem is a mai kor igényei, de legalább az akkori izlés szerint elegendő csin-s meglehetősen szépséggel bírtak, különösen a rakbóktól körülövezett terjedelmes középtér s az erről minden irányban vezető szűkebb utcák, melyekben a hazai s keleti dús kereskedők sajátos modoru lakhelyei diszelegtek.

A város közepe táján, a Tisza egyik kanyarulatánál sötélt a meglehetősen nagyságú vár; tömör bástyái büszkén tekintének a körül heverő csöndes házikókra, hármast falát — melyek közül a legfelső, habár roncsolt állapotban, még mai napig is fenáll — a Tisza vize által betöltött széles árkok vevék körül, melyeken át ügyesen készített dobogók vezetének a három főkapuhoz.

E főkapuk vonóhidjai történetünk korában — nem tartván a parancsnok ellenséges szándékától — többnyire le valának eresztve, s a szegedi nép majdnem oly szabadon járkált rajtok keresztül, mint a török katonák.

A vár belsejében, a délkeleti olálon egy török izléssel épült pompás kastély állt, kerekded ablakok- s márványoszlopok által tartott goth ivezetű folyosókkal, melyek a tündéres épületet minden oldalról körülfoltyák. A palota Tisza felőli oldalán magas faltól kerített kised kert zöldellett, melyből koronkint lágy hárfapengéstől kísért mélabús hangok törtek elő. Jobbról egy közép nagyságú karsu torony büszkélkedék, kupolyás erkélyen ép most hangzott el az imán imára szólító szomorú hangja; balról a főbb török tisztak lakásai diszelegtek; míg végre a háttért egy hosszú katonai laktanya s egyéb faalkotmányok foglalák el.

A várnak átellenében, a Tisza bal partján egy kised erőd feküdt, mely a várnak mintegy folytatása volt, s vele egy kisebb kapun keresztül hajóhid által közlekedék.

A szegedi vár, mely erősségre nézve az e

korban létező sík várak nagyobb részével vetélkedék, s ugyszólván az egész Bánságnak mintegy kulcsaul szolgált, hadi szempontból igen nagyfontosságú volt a törökök előtt; miért is tekintélyes helyőrséggel bírt, s székhelye volt egy kormányzó pasának, ki nemcsak Szegeden, hanem még az egész körülfekvő vidéken is parancsnokolt. A várpasa ez időben Achmet, a szigorú török vezír volt, kivel mielőtt bővebben megismerkednénk, tekintsük meg a város másik nevezetes épületét is, a török uralom alatt nem csekély szerepet játszó alsóvárosi zárdát.

Ez egy igénytelen külsejű ódon épület, s azért nem is annyira szépség, mint inkább régiség tekintetéből mondottam nevezetesnek. Egyenes szöveget képező két szárnyának kormos falait, történetünk idejében, közönkint erős köoszlopok támogatták, melyek közül a kised cellák apró rácszott ablakai mint megannyi kalitkák kandikáltak elő; magas teteje mohos deszka-zsindelyvel volt fűdve, melynek kiálló két csúcsán az ősök kedvenc ékítőménye, a pléh vitorla nyikorgott, különben az egész épület, némi kivétellel, hasonlított a mostani alakjához.

A régi zárdához egy hason régiségű s goth építészetű egyház volt ragasztva, melynek csonka s az ő egyházak szentélyeihez hasonló alakja azt sejteté, miszerint az vagy nem volt még egészen kiépítve, vagy ha ki volt is, a török rombolás s az idő viszontagságai leomlaszták; azonban a még fenálló s köoszlopokkal tetőig ellátott falak, valamint az egyik sarkon felnyuló karsu torony is még elég erőseknek látszának arra, hogy még több viharokkal is dacolhassanak, mint amennyi már sok százados ormaik fölött elvonult.

Az egyház magas ablakain, szemlénk alatt, a nyomorgató ősök keserű panasza, az annyi reményt nyújtó Mária-ének megható dallama hullámzék keresztül:

Boldogasszony Anyánk!
Régi nagy Pátronánk!
Nagy inségben lévén,
Igy szólít meg hazánk:
Magyarországról s Pannoniáról,
Ne feledkezzél el árva magyarokról!

hangzék a kesergő ének, s a reszkető lég könnyű szárnyain hullámozva szállt fel a szenvedő lelkek búgó imája a szerető édes anya Máriához, ki hű magyarjairól soha nem feledkezik veszély idején.

Hagyjuk az ájtatoskodókat énekelni, s nézzünk szét egykissé magunk körül.

A palánki várkaputól vezető tágas utcán kifáradt munkások lézengnek haza felé, por- s izzadságtól lepott arcaikon mély fájdalom ül. Ki tudja, nem arról gondolkoznak-e most is, hogy azon csekély összeg, mit a nap terhes fáradaalma által összetakarítottak, nem az övék, hanem egy undok ellené, kit mindenki gyűlöl, s ki, ha neki úgy tetszik, nemcsak e keresménytől foszthatja meg őket, hanem még nejeik- s gyermekeiktől is.

A mindinkább közeledő szótlan munkások hallgatag tömege közt leginkább két alak tűnik fel előttünk.

Az egyik körülbelül mintegy hatvan éves, vidor tekintetű egyéniség, kinek hajlott kora dacára is még egyenes magatartása a legjobb erőre mutat; testét durva szöresuha fedi, melyről már az első tekintetre rá lehet ismerni az egyszerű ferenci szerzetesre; fejére hason anyagu csuklya borul, mely alól itt-ott gyér ősz fűrtöcskék lebegnek elő.

A másik, ki az előbbihez hasonlólag szinte szerzetes-módran volt öltözve, még alig 17—18 éves ifjunak látszik; hófehér homlokán méla bú borong, mi szép halavány arcának nem csekély érdekességet kölcsönöz; nagy ékék szemében lappangó tűz ég, s azokat merengve szegzi a porfűllegbe burkolt utca távolába, melynek midőn végét kivenni hosszabb időig hasztalanul iparkodék, fáradtan akasztá karját amazéba, s vontatótt léptekkel csoszoga előre.

Az öreg társára tekintett, de csakhamar elkapá ismét róla szeméit, s halkan suttagó:

— Csak kitartás, édesem! a cél nemsokára elérve lesz, s a hosszas fáradságot édes nyugalom s meglegedés váltandja fel.

— Te még mindig úgy beszélsz, jó öreg, — viszonzá amaz gyöngéden — mintha a minket nemsokára befogadó csöndes falak a háborithatlan nyugalmon kívül még más, ennél sokkal nagyobb boldogságot is foglalnának magukban.

— Némely cél iránt sokszor a legközönyösebbek vagyunk, — folytatá az öreg kitérőleg — s csak midőn akarva, nem akarva elértük azt, látjuk mit nyertünk általa, s elragadtatunk a nagy-szerű eredménynél.

— Valóban rejtélyessé kezdesz válni, vagy pedig azt kell hinnem, hogy feledéd oktatásaid legszebbikét, melylyel egykor azt állítád, hogy vannak az életben veszteségek, melyek az élet örömnapijait leáldoztatják, s azokat többé feljöni soha nem engedék.

— Igen, azt állítám, s most is csak azt mondom, hogy vannak az életben kipótóthatlan veszteségek! De te nagyon csalódsz, midőn a tiedet ezek közé számítod.

A fiatal szerzetes arcán e szavakra bíborpir ömlött el; szeméi pillanatra fellángoltak, de csakhamar ismét lesitté azokat, s fejét kétkezőleg rázva, picin ajkain egy mély sóhaj tört ki.

Az öreg megérté ugyan ifju társa fájalmát, de úgy teteté magát, mintha észre sem vette volna azt, s zavartalanul folytatá tovább:

— Vagy talán azt hiszed, hogy atyád elhunytát mindig oly sötét szemekkel fogod nézni, mint most? vagy azt gondold, hogy az, ki közelebből érdeklí szivedet, már egészen veszve van read nézve? Vajjon nem hozhat-e a szomorunak vélt jövő, vagy pedig általad nem sejtett véletlen egy boldog pillanatot, mely mindazt, mit már egészen elveszettnek hível, egyszerre visszaadja?!... Azért türelem, kitartás; a zárdá csöndes falai, melyek már itt szeméink előtt sötétlének, ha teljes boldogságot nem is, de legalább reményt, nyugalmat nyujthatnak vérző szivednek.

Ezalatt az egyházat környező udvarba értek; nem távol tőlök egy sötét alak huzódék utánok, melynek mivolta, mint hogy a nap már rég lehaldt a láthatáron, alig vala tisztán kivehető.

Az egyházból még mindegyre hangzék az előbbi ének reménytelte folytatása:

Vedd el országunkról
Ezt a sok inséget,
Melyben torkig uszunk;
Nyerj már békeséget!
Magyarországról s Pannoniáról,
Ne feledkezzél el árva magyarokról!

Azonban az ének nemsokára elhalt, s a környék ismét az előbbi hallgatagságba esett vissza, csak az egyházban hallatszék még némi nesz, mit a haza igyekvő hívek halk suttagásai s csoszogó léptei okoztak.

A két szerzetes sietve vonult a zárdába vezető főajtóhoz, s az azon függő vaskalapácsot föl emelve, kopogtatott.

A hosszú folyosó morogva dörgött végig minden ütésnél, s midőn ezek utósoja elhangzék, léptek közeledének, s nemsokára egy éles hang kérdezé belülről:

— Ki az?

— Szegény utasok, éji szállást kérnek tőletek, — válaszolá az agg érthetően. S pár perc múlva már feltárult a nyikorgó nehéz tölgyajtó, s rajta a két vándor pihegve belépett.

E pillanatban az egyház egyik közeleső támoszlopa mellől a már említett sötét alak kiugrott, szeméi megvillantak, s vadul kacagá:

— Hah! hah! hah! esapdában vagy kis galamb! — s azután villámgyorsan tűnt el a sűrű sötétben.

A szerzetesek e zajt az utánok becsapódott ajtó zuhogásától már nem hallhaták, s egészen más gondolatokkal foglalkozva, folytaták utjokat a sötét sikátorban.

Előzzük meg őket néhány perccel.

Győrien butorított kised szobába épünk. A közepén álló hosszú tölgyasztalon halavány lámpa pislog, melynek olykor-olykor fellobbanó fénye alig vala képes a szennyes falak mellett nyugtózó néhány ódon butordarabot csak annyira is megvilágítani, hogy az ember valódi alakjaitak bizton ki-vehetné, különben erre most nincs is szükségünk; figyelmünk már beléptünkör egészen más tárgyak ragadá meg, melyeket, minthogy ép a lámpafény közelébe esnek, nem vagyunk kénytelenek sokáig találgatni.

Az asztal mellett magas karszékekben egy középkori szerzetes, a zárdafőnök Nagy János ül, kinek szép férfias vonásai már az első tekintetre kimagyarázzák azon önkénytelen vonzódást, mit minden feléje közeledőnek éreznie kelle, s mely-lyel a még rideg kedélyű vársasát, Achmetet is annyira le tudta bilincselni, hogy nemcsak társasá- gát tevé rá nézve nélkülözhetlenné, hanem általa még a legkényesebb hadi titkok bizalmával is meg- ajándékoztatték. A másként szelid arcon azonban most az izgatottságnak némi jele sugárzik keresz- tül, míg éles szemei nyugtalanul tévedeztek a sü- téses terem hol egyik, hol másik részén.

A zárdafőnök jobbján bátor tekintetű, szép barna ifjú állott; déleget természetű harcias magyar öltöny fedé; gündör fürtei hanyagul omlottak alá széles vállaira, s érdekes arcát, melyen a belső szenvedés éles kinyomata látszik, a kerekded szá- kál s az ezzel összefolyó kis bajusz elragadóvá te- vék. Ugy állt ez ifjú itt, mint egy hadisten; ide- ges karjai bizalommal nyugodtak a derekára esat- oltság súlyos kard markolatán; szemében az elszánt- ság villama cikázott, mely mindannyiszor kigyult, valahányszor kívülről hallatszók némi nesz figyelmét jobban fölébreszté.

Most a folyosón többször ismételt hatalmas döngések zuhogtak át, minek hallatára az ifjú önkénytelenül ütött kardjára, s tüzes szemeit kérdő- leg mereszté a zárdafőnökre, ki egyet mosolyogva az ifjú oknélküli aggályán, mintegy neheztelve mondá:

— Te még mindig aggódol, kedves öcsém! mintha én oly könnyelmű lennék, hogy biztossá- godról, még mielőtt ide jövé, nem gondoskodtam volna; azért meg egyszer ismétlem, hogy Achmet megígérte, miszerint zárdám minden időre ment le- end a háborítástól; amit pedig egyszer Achmet megígér, azt meg is szokta tartani!

— A pogány kutya!... — mormogá az ifjú alig hallhatóan; azután megragadá a szerzetes ke- zeit, s bensőséggel szóla:

— Bocsáss meg, bátyám! a bizalmatlanság, mely magamviseletében mutatkozik, nem te irán- tad, hanem az istentelen pogány iránt él keblem- ben, kinek, mint hazám esküdt ellenségének soha, de soha nem hiszek, nem hihetek! Azonban van még egy más is, mi kedélyemet még inkább nyugt- alanitja, s ez — titkolozásod. Te ide hivatal bizo- nyos tervek közlése miatt, s im most a rejtélyest kezded játszani, még mindig hallgatsz.

A párbeszéd még tovább füződött volna, de az ajtó most hirtelen felnyílt s a szobába egy szer- zetes fráter lépett be, kezében lobogó mécset tartva, melyet, midőn az asztalra letett, néhány szót sü- gött a zárdafőnök fülébe, s ismét gyorsan eltávo- zék; azonban alig hogy kilépett, már a másik perében a nyitva hagyott ajtón az általunk már lá- tott két szerzetes toppant be.

— Béla! — kiálta a fiatal szerzetes, csuklya- ját hátra vetve, mely eddig a valaha csak látott

legbájos hölgyi főt takará s egy hirtelen szökés- sel a megszavardott dalia keblén termett.

— Mária! — rebegé ez bámulatából felocsud- va, miközben a keblén nyugvó leánykát átölelve, megcsókola, — tehát annyi nélkülözés, annyi szen- vedés után ismét megláthatlak, ismét átkarolhatlak! — Köszönet, köszönet neked édes bátyám, — folytatá tovább a zárdafőnök felé fordulva — te édes álomba ringatál, hogy öröme ébredjem fel; most, hogy boldogságom pohara csordultig legyen, még csak egy van hátra, s ez — „az édes haza boldogsága!”

— Egyesült erő ezt is kivandja! — szólott közbe az öreg szerzetes, ki fáradságát kipihenendő, a zárdafőnök karszékeibe ereszkedék, s onnan nézte az ifjú pár boldog ömlengését.

Mi pedig, hogy e jelenetet magunknak meg- fejthesstik, hagyjuk el e találkozást, s menjünk vissza néhány évvel a történetben.

(Folyt. köv.)

Irodalom és művészet.

— A „Dunántúli társadalmi közlöny“ mutat- ványlapja megjelent Jágócsi Péterffy József szer- kesztése alatt. E hetenkint egyszer megjelenő ve- gyes tartalmu lap évnegyedi ára 2 frt 50 kr.

— „Országgyűlési közlemények“, melyeket e lapok t. olvasói ivenkint mellékletül kaptak, külön- fűzetben borítékkal ellátva 60 krért kaphatók Bur- ger Zsigmond könyvtáránál. E 11 ivre ter- jedő mű a lefolyt hongyűlés mozzanatait szoros összefüggésben az e téren nagyjártasságu Sz.L.-től összeállitva hasznos olvasmányt nyújt a lefolyt nagy napok eseményeiről.

ÜZLETI HIRNÖK.

(Sz.) Szeged, 1861. oct. 29. Az utósó bécsi bőrczén a nehéz buza keresett cikk volt, s 15—20 krral drágábban kelt a múlt heti árnál. A könnyebb fajú buzát nem igen keresték, s így árban sem emelkedett.

Helybeli piacunkon az úzletre nézve nem mutatkozott semmi nevezetes mozzanat főleg kivitelre, mert a cse- kély vizállás miatt a szállítás igen akadályozva van; de vasuton is csekély mennyiségű szállítás történt a szállító kocsik hiánya miatt, (pedig ez aligha áll a társaság érdekében!) A helybeli kiviteli műmalom részére történt némi be- vásárlás a nehéz fajú buzából 5—5 frt 15 krral.

Időjárásunk szombat, vagyis az utósó holdnegyed óta esőre változott; ma azonban a reggeli köddel az esőfel- leg is eltűntek. Reggeli légmérsék (+8° R), déli legnagyobb hőfok (+12° R).

Szegedi piaci árak: Borsó m. 6 ft. 50 k. Lencse 6 ft. 40 k. Paszuly 4 frt 80 kr. Köles 3 frt 20 kr. Burgonya 1 frt 40 kr. Marhahus fontja 20 kr. Juhus 16 kr. Sertésus 24 kr. Szalonna

mázsája 34 frt — kr. Zsír iteje 64 kr. Lángliszt mázsája 14 frt — kr. Zsemlyelisz m. 9 frt — kr. Kenyerliszt iteje 7 kr. Kukoricaliszt iteje 6 kr. Árpadora 2 ite 16 kr. Köleskása iteje 11 kr. Rizskása fontja 24 kr. Fajolaj fontja 80 kr. Repceolaj 40 kr. Lenmagolaj 54 kr. Faggyu mázsája 41 frt — kr. Faggyuertya öntött fontja 44 kr, mártott 36 kr. Szappan fontja 30 kr. Körösfő öle 16 ft 20 kr. Tölgyfa 12 frt 20 kr. Lággya 9 ft 50 kr. Köszén vékája 44 kr. Széna m. uj 2 frt 40 kr. Szalma m. 1 frt 20 kr. Kender m. 21 frt. Len 40 frt.

Közlekedés.

Indulások a vasutakon.

Szegedről Pestre 1 óra 10 perker d. u., 2 óra 50 perker éjjel.
— Temesvárra 1 ó. 40 p. délután, 10 óra 15 p. este.
Temesvárról Szegedre 6 ó. 55 p. reggel, 11 ó. 25 p. éjjel.
Pestről Bécsbe 9 óra 12 pkor reggel, 9 óra 20 p. este.

Érkezősek a vasutakon.

Szegedről Temesvárra 6 ó. 35 p. este, 1 ó. 41 p. éjjel.
Temesvárról, Szegedről Pestre 8 ó. 23 p. reggel, 8 ó. 27 p. e.
Ceglédre Szegedre 1 óra 10 p. délután, 9 ó. 57 p. este.
Pestről Ceglédre 8 óra 10 p. reggel, 6 óra 15 p. délután.

Bécsi pénzfolyam okt. 28-án.

5% metalliques 79.45; nemzeti kölcsön 65.75; bank- részvények 178.50; hitelintézeti részvények 144.50; ezüst- agio 137.25; londoni váltók 137.50; arany darabja 6.54.

Vizállítás.

TISZA SZEGEDNÉL oct. 26-án 0' 5" 0"

Felelős szerkesztő: Szabó Mihály.

HIRDETÉSEK.

(280—1) Árverési hirdetés.

Szab. kir. Szeged város törvény- széke részéről 2810. száma folytán közhírre tetetik, miszerint t. c. Far- kas János ur és neje Szilber Cecilia asszonyság, ugy összes hitelezői közös megegyezésöökkel szegedi alsó- városi határban Rieger János ur szom- szádságában — két végül is a csordai járásra dülő, 143 1/2, holdakból álló tanyájok rajta lévő épületekkel együtt, öt külön részletbe, jelesen ott, hol a tanya-épület fekszik, mintegy 34 1/2, annak vonalában belső végéből 26 1/2, — ismét Csányi Ferenc mellett járásra dülve 27—27 1/2, holdjával három darabban — legközelebb folyó 1861. év november hó 10-dik napján — va- sárnap délelőtti 9 óraker a helyszínén a legtöbbit ígérőknek visszavonha- tatlanul végleges árverés mellett örök áron el fog adatni. — A vevőre nézve azon kedvező körülmény áll, hogy a megvevő a vételért vételnappjától 3 hónap alatt tartozik lefizetni, és pe- dig megvételkor 1/3 részét; — decem- ber hó 21-dik napjára 2/3 részét, és 1862-dik év február hó 5-dik napján a hátralévő mennyiséget.

Megjegyeztetik az is, hogy a kér- déses tanyaföld 5 külön részben már kihanesikolva lévén, a megvenni ked- velők azt időközben is megszemlél- hetik.

Szeged, okt. 25-én 1861.
Vadász Manó,
főbiró.

2854. sz. (281—1) Hirdetés.

Szeged városa törvényszéke ré- széről — Grünfeld és Jaites folya- módásuk folytán, alperes Dégi Teréz- től 1849 frt 82 kr. váltó és járuléka, ugy megítelt perköltségek erejeig, bíróság lezálogolt ingóságoknak köz- árverésen készpénz fizetés mellett le- endő eladására határidőül f. évi no- vember hó 6-dik napjának reg- geli 9 órája tűztek ki.

Mire a venni szándékozók a hely- színén, kálvaria-utca azelőtt Deutsch Gáspár háznál megjelenésre meg- hivatnak.

Szeged, 1861. évi október hó 22-én tartott törvényszéki ülésből.
Vadász Manó,
főbiró.

(269—4) Hirdetés.

Szeged város tanácsa részéről közhírül tetetik: hogy a közgyűlési- leg eladásra rendelt Széchenyi-téri üres házhelyekből, a Grün és Gőcz házak előtti 2-ik és 3-ik számmal jelöltek, valamint a Ferentéri hat üres házhelyek örök eladása iránt f. évi október hó 30-án d u. 3 óraker a ta- nácteremben nyilvános árverés fog tartatni.
Mire 10% övpénzzel leendő megjelenés iránt venni kívánkozók an- nak megértesítésével értesítetnek, hogy a vonatkozó eladási feltételek az alkamarási hivatalban időközben is megtekinthetők.
Szeged, 1861-ik évi október hó 18-án.

Osztróvszky József, polgárnagy.

(257—8) Szőlővesszőeladás.

180 ezer egy éves ültetni való gyökeres szőlővessző, ezrét 10 frtjával.
10,000 gyökeres ültetni való lugas vessző, muskatal és kecskecsesűk ezrét 15 frtjával.

100,000 sima szőlővessze, válogatott fajokban, ezre 3 frtjával kapható

Mayraber Gusztáv szállásán a Madarásztó mellett.

➔ Megrendeléseket Burger Zsigmond ur könyvkereskedése is elfogad, vagy pedig a birtok tisztje Tary Sándor post rest. Szeged.

(278—2) Illmer Károly

az első cs. kir. szabadalm. dunagőzhajózási társaság gyors-gőzhajójának vendéglőse, tisztelettel értesíti a t. c. utazó közönséget, hogy ő a „Páris város“hoz címzett szállodát Pesten, a váci uton 11-ik szám alatt átvette, és a kor igényei szerint legcélszerűbben beburortozta. Főfeladatánl tűz ki, hogy mindenkit, ki őt becse. látogatásával szerencsétlen fogja, kényelem, tisztaság, jutányos és pontos szolgálat által tökéletesen kielégitsen. Számos látogatásért teljes tisztelettel esd

Illmer Károly.

(282—1) Hirdetés.

Szeged város tanácsa részéről közhírül tetetik: hogy a városi szolga személyzet 186 1/2-ik évi szükségletére kívántató egyenruházat s lábbelik vállalkozás utján beszerzése iránt f. évi november hó 4-én délutáni 3 óraker a tanásteremben nyilvános árlejtés fog tartatni.

Mire vállalkozni kívánók 10% övpénzzel leendő megjelenés iránt értesítetnek.
Szeged, 1861-dik évi október hó 29-én.
Osztróvszky József, polgárnagy.

Witkowszky Lőrinc

építész és helybeli rajztanár,
ajánlja magát a t. c. építkező közönségnek bármennemű gazdasági vagy polgári épületekhez szükséges építési tervrajzok készítésére, sőt az épít- kezési vezetésére s felügyeletére is.

Lakása: Tükör-utca 60-dik szám. (277—3)

ANATHERIN-SZÁJVIZ.

(173—9) Egy palack ára 1 frt 40 kr. o. é.

Mint hogy ezen, nevezetes tekintélyek számtalan legelismertebb bizo- nyítványai által igazolt, naponta terjedő használatával minden háztartásnál nélkülözhetlenné lett fölülmulatlan eredményű szájjvíz, mely magas és legmagasb uraságok által is a fogak és szájrészek épségbentartására mint kitünő tisztító- és gyógyszer használtatik, valamint a leghíresebb orvosok által rendeltetik, minden további földicsérését fölülegesnek tartok.

FOGÓLOM.

a fogüregek sajátkezüleg olmozására.
Ára 2 frt 20 kr.

Cs. k. Anatherin-fogpasta.
Ára 1 frt 22 kr.

Növényi fogpor.

Ára 63 kr.

POPP G. J. gyakorló fogorvostól Bécsben (Tuchlauben, 577. szám.) Azonkívül nála mindennemű műfogak készitettek.

Fentebbi szerek következő uraknál kaphatók:
Szegeden: Kovács M. gyógyszerész. Félégyházán: Hoffer A. gyógyszer.
Kovács A. N.-Kikindán: Komka A. J.
Küllius G. díszárús. Pakson: Florian János.
N.-Sz.-Miklóson: Napholz gyógyszer. Pécsen: Gábor J. gyógyszerész.
Szabadkán: Milho. Csarsch.
Zomboron: Popits. Szolnay W.
Baján: Miechitsch. Zach.
Szentesen: Prohászka, gyógyszer. Zombolyán: Telbisz.
Eisdorfer Makon: Jeszofski.

(279—2) Mindennemű

tan- és segédkönyvek,

gymnaziumi, ugy alreál- és elemi tanulók számára, eredeti bolti áron kaphatók

Burger Zsigmond könyv-, szépmű-, rajz- és írószer-kereskedésében.